

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egyet” hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Tanítóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Udvarhelymegye ellenállása.

Székelyudvarhely, febr. 12.

Nincs botorabb cselekedet a fölesküdt, a nagy fogadkozásokkal kimondott álláspont hűlen elhagyásánál. Vagy helytelen azon álláspont, s akkor nem kellett volna esküdni és fogadkozni mellette; vagy helyes az álláspont, s akkor bűn annak az odahagyása. Minden kritikus időben tehát megfontolással kell álláspontot választanunk s amellet mindvégig hiven ki kell tartanunk. Áll ez a követelmény minden logikus emberre, annál inkább a közélet vezetésére és irányítására hivatott közületekre.

Udvarhelyvármegye közönségének is e szempontból kell kiindulnia, mikor a mostani politikai válság során állást foglal. Ugy kell megszabnia követendő magatartásának irányait, hogy azok mellett meg is maradhasson, s ne kelljen azoktól szegység szemre megfutamodnia. A multkori nemzeti ellenállás idején igen mohón, igen falhasogató riadással állott a küzdő vármegyék közé, de a meggyőződéseknek éppen olyan nagy gyöngeségével is és a sok, sok kevésbé őszinte, hátsó gondolattal. Aztán a főispáni installáció kérdésénél egyszerre dezavualta addigi állásfoglalásait; a hatalom képviselőjének megjelenésére az addigi nemzetiszinü szélsőségből a silány behódolás és meggyőződés nélküli letörés másik szélsőségébe esett.

Ujból nem szabad az ilyesminek megtörténnie, mert ez a törvényhatóság karakterét piszkítja el, s a magyarságára büszke székely vármegye erkölcsi lehanyaglását, a nemzeti akarat ápolására és fejlesztésére való képtelenségét bizonyítaná. Már pedig ha éppen a magyar törvényhatóságok válnak képtelenné a nemzeti akarat fejlesztésére, akkor a magyar nemzeti állam eszményének örökre jóéjszakát mondhatunk. Mert világos dolog, hogy azon nemzeti állam eszménye csak úgy valósulhat meg, ha minden magyar vidék erős meggyőződéssel, s tömegeinek ezen meggyőződésbe való belenevelésével megteremti amaz eszme iránti küzdőkészséget. Így állhat elő csak nemzeti életünk benső tartalmassága, a szilárd, a céltudatos nemzeti közvélemény, melyet erőszakkal letörni és pénzzel megingatni nem lehet. És csak ilyen közvélemény tudja kiküzdeni és fenntartani minden idegen mesterkedéssel és hatalmi hóborttal szemben független államiságunkat.

Szép hivatás ezért a végcélért fáradni, építeni, s következetesen és öntudatosan küzdeni. Hangsúlyozzuk azonban, hogy a küzdésnek következetesnek és öntudatosnak kell lennie, mert kapkodással és esetleges fellobbanásokkal nevetéssé válunk, s többet árthatunk a célunk, mint amennyit használunk. Építenünk kell a nemzeti közszellem törhetetlen várát, ahhoz követ kell hordanunk, mély alapokat kell raknunk, s mindezt egy pár hecczes tüntető vakolathintéssel el nem végezhetjük.

Most is a multkori nemzeti küzdelem hely-

zete állván be, ezekkel a gondolatokkal kell Udvarhelymegyének megfontolnia, hogy a küzdelemből mennyit és milyen módon vesz ki a maga részére? Sokat ne markoljon a munkából, mert nem bírja kivinni, hanem ami munkarészt elvállal, azt ragadja meg becsületesen és alaposan. És éppen a becsületesség, s alaposág okából nézzen a lelkébe, tisztázza a fennforgó politikai helyzettel szemben való meggyőződését, vajjon helyesli-e azt a kormányzati módot, mely alkotmányértések és társadalmi korrupció útján igyekszik visszafojtani a független gazdasági élet iránt megnyilatkozott nemzeti akaratot? Tisztázza ezt a vármegye, s ha ilyen lelkiismeretes alaposággal formálódik ki a nemzeti akaratot védő meggyőződése, akkor a küzdelemben való részesezésének is meglesz a szilárd elvi alapja.

Ezen az alapon hathatós, a nép politikai meggyőződését iskolázó, s így a nemzeti akarat belső erejét fejlesztő megnyilatkozásokat tehet a törvényhatóság. Ez legyen az ő nemzeti küzdelme. A kimondott, a lelkiismeretes megfontolt elvi alapon való markáns és szabad bírálata a nemzeti akarat ellen küzdő kormány ténykedésének, s e bíráló megnyilatkozásoknak a törvényhatóság népe előtt való hirdetése. Passzív rezisztencia helyett a nép felemelése abból a kiettségéből, hol a politika helyzettel való ismeretlenségét vesztegetésekkel és terrorral a nemzeti akarat ellen igyekszik majd felhasználni a kormányhatalom. Ez ellen kell védekeznünk; ez ellen kell a törvényhatóság felvilágosító és súlyos szavával a nép lelkét és ellenzéki szellemét kiképeznünk. Joga és módja is van rá a törvényhatóságnak, megadja az 1886: XXI. t.-cz. 2. §-a, mely kimondja, hogy a törvényhatóságok az országos ügyekben való megállapodásaikat kifejezheti, tehát közzétehetik, terjeszthetik, s hivatalos lapjaik tekintélyével is hirdetik. Nemzeti ellenállásunknak tehát ebben az el nem vitatható, jogos népképzésben, a nemzeti akaratnak ilyen belső erősítésében kell megnyilvánulnia.

Ez a fő dolog. Ami vele összefügg; ami a nép politikai meggyőződésének nevelő, tisztító, felvilágosító munkájához még szükséges, az abban áll, hogy a tisztviselőket e munka sikerének megakadályozására a hatalom ne kényszerithesse. Világosabban szólva, se főszolgabíró, se községi jegyzőt a hatalom politikai kortesszolgálatra ki ne rendelhessen. Meg kell védenünk tisztviselőinket ezektől a kirendelésektől, melyeknek se erkölcsi, se törvényes alapjuk nincsen, de azért a hatalom szokott kormányzati eszközéül szolgálnak. És megvédhetjük tisztviselőinket úgy, ha a törvényhatóság a nemzeti küzdelemben való állásfoglalásával egyidejűleg eltiltja őket a politikai kortesszolgálatoktól. Ezt a tiltó rendelkezést semmiféle alapon se semmisítheti meg a kormány, tehát a nemzeti akarat egyetértő tisztviselő ezen határozatra mindig hivatkozhatik a kortesszolgálatokat követelő hatalmi kirendelt előtt, s mindig felhozhatja, hogy súlyos fegyelmi bünt követ el, ha azon határo-

zatnak nem engedelmesskedik. Így veszünk ki a nemzeti akaratra törő hatalom kezéből egy nagyon-nagyon lényeges hatalmi eszközt, még pedig anélkül, hogy technikai ellenállással okoztuk volna ezt a bénaságát.

Ezek volnának a mi megjegyzéseink Udvarhelyvármegye nemzeti küzdelmének az irányára és tartalmára nézve. Ne a technikai ellenállás módját válasszuk, — amint ezt e helyen a mult alkalommal is hirdettük — hanem a nemzeti akarat kifejlődésére törekedjünk törvényhatóságunk tekintélye, szava, elvi alapokon nyugvó megnyilatkozásai útján. Tanítsuk a népet erős lélekre, de ne erőlködjünk olyan ujjhuzásokkal, amilyen például a főispáni installációk megtagadása. Az ilyesmi esetleg személyi tekintetből nem sikerül, s a törvényhatóságnak nemzeti akaratot védő egységes meggyőződése is emiatt kettészakad. Mig a hatalmi dulakodás ellenében a tiszta elvek hirdetése együtt tartja a törvényhatóság meggyőződését, s nem ad alkalmat és ürügyet erőszakoskodásokra, megfélemlítésekre és egyéb küzdelemlankasztó okvetlenkedésre.

Ezeket el kell kerülni. Udvarhelyvármegyének ki kell javítania multkori nemzeti küzdelmének a sikertelenségét. Olyan küzdelemben kell most kezdenie, amit ki is vihet, s amit a siker győzelméhez vezethet. Adja Isten, hogy ezt a győzelmet mihamar megérhessük!

BELFÖLD.

Udvarhelyvármegye ellenállása. Udvarhelyvármegye állandóválasztmánya tegnap délelőtt Ugron Ákos főispán elnöklésével tartott ülésében foglalkozott az új kormány leiratával, melyre vonatkozólag a következő határozati javaslatot terjeszti a holnap tartandó közgyűlés elé:

„A vármegye törvényhatósági bizottsága a Khuen-Héderváry gróf elnöklete alatt megalakult kormányt, amely az országgyűlés képviselőháza részéről a folyó évi január hó 28-án tartott ülésben kifejezett bizalmatlanság dacára a helyén maradt és az országgyűlést az 1867. évi X. törvényczikkben foglalt rendelkezés dacára királyi kéziratral elnapoltatta, a kért támogatásban nem részesíti és ámbár megnyugvásban van afelől, hogy a vármegyének tisztikara hazánk szentesített törvényeihez és alkotmányához ragaszkodni fog; meg nem szavazott adókat kényszerrel be nem hajt, meg nem szavazott ujonczokat kényszerrel elő nem állit; mégis az 1848. XVI. törvényczikk bevezetésében megörökített hagyományos kötelességénél fogva felhívja a vármegye alispánját, hogy felmerülő esetekben az 1907. LX. törvényczikk 7. §-a alapján a közgyűlést haladéktalanul hívja össze, illetve a vármegyei ügyrendtartási szabályzat 3-ik §-ának alapján a rendes közgyűlések összehívásáról gondoskodjék. Végül a törvényhatósági bizottság a körleveleket az irattárba helyezi.”

mor megnyilatkozása, hanem valóságos lelki eldurvulás, majdnem lelki kabbalizmusz. Hiányzik belőle minden nemes emberi vonás, hiányzik belőle az akaratlanul is előtörtő szépségnek csak egy piczike felvillanása. Beszéljünk nyíltan: *nincs benne egy sze ményi emberséget.*

Udvarhely utcáin vasárnap délutánonként megindulni — csak valamiképp kényes izlésű emberre nézve is — valóságos kinszenvedés, igazi erkölcsi tortúra. Részeg trágárságok övöltene ki lebuskóból, korcsmákból. Hogy ez másutt is így van...? Lehet, de azt már kétségtelenül vonom, hogy másutt olyan nyilvános és forgalmas tereken, mint pl. a Kőkereszt-tér, pálinkás bódék éktelenkednének vagy azokat legalább vasárnap délutánokra be ne csukná. Hogy a badesereg megzállya a gyalogjártót; hogy a leányok 6—8-an összefogozva ellepik az aszfaltot; hogy fiatal síhederek elállják a legforgalmasabb utcasarkokkal: mondjuk, ez a vasárnap-délután jellegéhez tartozik. Hanem ebben a tarka egyvelegben ismét nagy tömegben nyúzógnak az öklömmi emberek. Ahogy a székegy beszéd mondja: akkorák, mint egy ütéstapló, de azért olyan karika füstököt ergetnek, mint egy huszárkáplár, káromkodni is tudnak egy bakakáplár becsületéhez méltóan s ki tudnak vágni olyan p'szkosságokat, mint a legtisztább száju udvarhelyi fiakkeres. És ezek az apró botrányfiak ismét a jövő szociálistái. Azok az inasok, kik a kundsajtóktól kapott 10—20 filléretet fejlődő testüknek megmontására füstölik el; akik benyomásokra, nemes felfogásokra hajló lelküket — sokszor akaratlanul — tisztátlan, romboló eszmékkel és érzésekkel telítik; akik a szórakozásra, szellemi felgyógyulásra való időt nemcsak elfecséreltik, hanem ezalatt megszokják a léhaságot, könnyelműséget, annak a pár fillérnek meggondolatlan elpazarlását. Magyarán szólva: *nem szeretik önmagukat és megrontják egymást.*

Tavas van! A természet csak úgy önti, hajtja ki magából télen megtakarított erejét; fű, fa, virág zöldel. Ujjong, hozsannát zeng az élet ereje, az elemúlason diadalmaszkodó feltámadás hatalmas. Hív, csalogat, erővel ragad kebelére, ki a szabadba. Erdő, mező betelik vidám zajjal, egészséges nevetéssel. Hanem... A mester, pardon! főnök urak és asszonyok, mint vérbeli kirándulókhoz illik, jól esznek, isznak és aztán hozzakezdenek a nemzeti színjátékhoz, kártyáznak. Dehát ez az ő dolguk; ők urak és

Gyönyörű logikus hasonlattal folytatja:

Szép az alma az ágatón,
De százszor szebb a szeretóm,
Cauhajja!

A többi strófája is ismeretes. Ámde én a *Magyarok Daloskönyvéből* (Megjelent Rákosi J. nyomdájában 1906.) a 105. lapon így olvasom teljes egészében:

Marosszéki piros Kláris (?)
Oly piros az én rózsám is.
Szép az alma az ágatón,
De százszor szebb a szeretóm,
Cauhajja!

Ketten szedünk egy kosárba,
Majd eladjuk a vásárba,
Főkött veszünk belőle
Enyém lesz a jóvendőre,
Cauhajja!

Kérem, ezt a második strófát én diák-koromban Butuka Jancsi szó batfalvi cigánytól hallottam:

Hej de magos az Reztető,
S ott eprész az én szerető,
Oda mőnyök, fölkeresöm,
Ahol eprész az kedvesöm.
Ketten szedünk Kosornyába,
El is visszük az vásárba,
Főkött veszünk belőle
S megkérjük jóvendőre.

Íme ez a Butuka által énekelt szöveg. A dallamot is tőle tudom. Így török, csonkítják, rombolják össze a legszebb dalainkat... Bizony, ha résen nem állunk az időt úgy kivetkőztet mindenkiből, hogy magunk sem ismerünk magunkra.

Végül a felemeltet daloskönyv 189. lapján ezt olvasom:

A palicai halastóba
Fűdik egy fekete csóka...

Én legalább világegyetemben úgy hallottam, daloltam, hogy ez a *fekete csóka a fiatfalvi halastóban fűdik meg.*

(Folytatása következik)

miért ne engedhetnék meg maguknak azt a szívemesítő passziót, amit pl. az udvarhelyi kaszinó urai oly követéreméltó ambícióval űznek. De a fiatalja, a gyermeklámpa annál nagyobb kedvvel játszik, szaladgál, labdázik, edzi testét, frissíti tüdejét, pezsdíti véréét... Ige! minden hűvös faárnyék, minden űde bokorajla kaszinóvá rögtönződik és folyik, szakadatlanul folyik a kártya. Hol van itt a pezsgő, a nyugtalan életnek ereje és az életnek öröme?

A másik rész csakugyan kirándul a hegyek közé, bujja a hasadékokat, mássza a sziklaöveget és este piros, nevető arccal és teli kalitkákkal tér vissza. Hordja haza a természet dalosait, az éneklő madarakat. Igaz, hogy erre is bőséges példát nyújt nekik a főnök urak; de az is igaz, hogy Udvarhely környékén madárdalt, fülemiledalt hallani: valóságos ritkaság, kész csoda. *Ez hát a természet szeretése, a természet igazi örömeinek kiélvezése?*

Ha ezelőtt még csak 15 évvel is elmentünk egy műhely előtt — ezek akkor még nem voltak termek, sem szalonok — mindenütt zengett a dal, hangzott a nóta. Pengett a kalapács, csattogott a pöröly, égett a dolog a kéz alatt, de kísérté az ének: a hazafias dal, az édeskedves szerelmi dal. És ma komor némaság fogad mindenhol; szuró, haragos tekintetek lövelnek ki az utcára, benn pedig folyik az elkecseregetett vitatkozás az osztályuralomról, a világmegváltó demokráciáról. Szent Isten! Hát csakugyan ennyire megváltoztunk? *Már a dalt se szeretjük?*

Szomorú ez a kép, de igaz; sőt, de nem túlzott. Még az sem vigasztalhat, hogy ez mindenütt így van. Nem is azért íródott, mintha csak a mult dicsőségét akarná zengeni. Elvégre is az emberiség halad, fejlődik, tökéletesedik. És ennek a haladásnak utját sem egyén, sem intézmény nem vághatja be. A mai társadalmi osztályok azonban egy nagy munkát elvégezhetnek és ez: megalapozni a jövő utját, kiszabni irányát. A mult már amugyis kiszaladt lábunk alól; a jelen annyira forrong, annyira lázbeleg, hogy minden erőnköt a jövő kialakítására, helyes formálására kell összpontosítanunk. Minden eszköz, ami erre szolgál, nemes és szent; mindegy lépésünk egy-egy hatalmas tett az emberiség haladásának érdekében. És épen ebből a szempontból sajnálattal nélkülözünk egy intézményt; a szeretetnek egy hatalmas megnyilatkozását; a jövő kialakulásának erős fegyverét. Udvarhelynek fejlett ipara, intelligens iparosság van, *de nincs egy tanoncz-otthona.*

Törvényhatósági közgyűlés. Udvarhely-vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 14-ikén, hétfőn, közgyűlést tart. A közgyűlés kiemelkedő tárgyát a távozó miniszterek és az új *Khuen-Héderváry* kormány kinevezését közlő leirat képezi.

A közigazgatási bizottság ülése.

A vármegye közigazgatási bizottságának f. hó 9 én megtartott ülésén, — mely a bizottsági tagok majdnem teljes számban való részvételével folyt le — *Ugron Ákos* főispán elnökölt, aki mindjárt az ülés elején bejelentette, hogy állásáról még a mult hónapban lemondott s lemondását — értesülése szerint — már a legközelebbi napokban el fogják fogadni. Ez alkalommal tehát elbucszik a bizottság tagjaitól, megköszönve azt a támogatást, melyben őt, sokszor nehéz viszonyok közt is részesítették. Hiszi, hogy a bizottság a mostani, s az eddigieknél még bonyolultabb helyzetben is meg fogja találni azokat a módozatokat, a melyek a hazafias kötelességének megfelelően a közboldogulást is szolgálni fogják. *Kisgyörgy Sándor* esperes, bizottsága tag a főispán szavai után, szólásra emelkedvén, azt a meggyőződését fejezte ki, hogy ez alkalommal a bizottság érzelmeit tolmácsolja, ha főispánnak a közügyek, a nép érdekeiért való lelkesedését, állásában mindenkor tanúsított buzgókódását méltányolja. Kéri, hogy maradjon ezután is a vármegye jóakarója, s ha már állását oda kell hagynia ne távozzék innen s a közérdeke ügyektől további támogatását ne vonja meg.

Az alispáni havi jelentés, a mely különben az ügyintézés rendes menetéről számolt be, a kivándorlásról nyújtott számadatával szinte megdöbbenést keltett. A mult hónapban — egyetlen hónapban — ugyanis 230 utlevelet adtak ki az alispáni hivatalban, a mi a korábbi hónapokhoz képest még mindig emelkedő irányt tüntet fel. A tisztí főorvosi jelentés

szertint a közegészségügyi viszonyok kedvezők voltak hevenyfertőző betegségek kevesebb számmal fordultak elő, mint az előbbi hónapokban. Emletésre méltó számmal a légzőszervek különböző megbetegedési, továbbá vörheny, kanyaró és különösen hasi hágmáz fordultak elő. A pénzügyigazgató jelentése szerint, január hó folyamán egyes adóban 17168 kor. 55 fill. összeg folyt be, az akkori 35844 kor. 31 fill. bevétellel szemben tehát 186980 kor. 76 fillérrel kevesebb, mint az elmúlt év január havában. Fogyasztási- és italadóban 62408 kor. 91 fill., dobányjövődék címén pedig 45216 kor. 84 fill. volt az állam bevétele. A közigazgatási előadó jelentése szerint az időjárás enyhessége kedvező hatást gyakorolt gazdasági viszonyainkra. A juhállomány állandóan künn telelhetett s e miatt a takarmányhiány szinte teljesen megszűnt, az állatok is emelkedtek.

Élénk érdeklődést keltett Lukács László pénzügyminiszternek a bizottsághoz intézett beköszöntő levele, melyben működésének támogatását kéri. Ezzel kapcsolatban a bizottság, *Paul Árpád* dr. főjegyző javaslatára, egyhangulag ezt a határozatot mondta ki:

„A leiratot tudomásul vesszük. Együttal azonban megállapítjuk, hogy az országos költségvetés hiánya s az országgyűlésnek e hiány idején való elnapolása miatt, az 1886. évi XXI. t. cz. 20. §-ában biztosított adómegetadási jog a vármegyékre nézve ujjolag feléledt. Ki kell tehát jelentenünk, hogy e törvényes ellenállási jog alkalmazását minden esetre viszteltelen őhajjuk tartani, s épen a pénzügyi közigazgatás körébe vágó működésünket ama törvényes jog legkisebb sérelme nélkül kívánjuk teljesíteni. Ezek szerint a pénzügyi törvényeknek, a miniszter úr leirata által kívánt érvényesítésénél csakis a fontosabb jelzett álláspontunk értelmében tudunk kielégő közreműködni. A leiratot e kijelentések után leváltára helyezzük.”

Ezek után több kisebb jelentőségű ügyet intéztek el, a melyekre vonatkozólag az előadói javaslatok egyhangulag fogadtattak el. Tudomásul vették az államvasutak igazgatóságának a harmadik vonatpár forgalomba helyezéssére vonatkozó átiratát, mely szerint a jövő nyári menetred megállapításánál, a bizottság által kifejezésre juttatott kívánások a lehetőség szerint figyelembe fognak részesülni.

A tanfelügyelő előterjesztése folytán elhatározta a bizottság, hogy a legújabbban megindított „Udvarhelyi Népevelés” című és a vármegyei tanítószerveket felszinen tartó népevelésügyi folyóirat létesítését örömmel tudomásul véve, annak megrendelésére az iskolaszékeket is megfelelőleg felhívja.

A nemzetiségi felekezeti iskolák tannyelvének a megállapítására nézve, a bizottság érdemleges határozatot nem hozott, hanem egyelőre a tanfelügyelőt a kérdés részletesebb megvizsgálására utasította, azzal, hogy az ügyben a bizottság egy közelebbi ülésben tegyen előterjesztést. — Az ülést, a lemondott főispán életével, 12 óra felé ért véget.

A méhészeti egyesület közgyűlése.

Folyó hó 8 án tartotta az Udvarhelyköri Méhészet-egyesület évi rendes közgyűlést és vármegyei méhézet egyesülettel való átalakulásának alakuló gyűlését, a tagok nagy számu részvételével. Közigazgatásunk ezen nemes és gyümölcsöző ága iránt megnyilatkozó nagyfokú érdeklődésnek volt hű tükré a hatalmas, mindvégig magas színvonalon álló és lelkes hangulatban lefolyó közgyűlés.

Derzi Sámuel egyesületi ügyvezető-alelnök megnyitó beszéde után a köz- és alakuló gyűlés *Ugron Ákos* főispánt védnökének, *Rhédei János* kir. tanfelügyelőt tiszteletbeli elnökének tüntetó lelkesezéssel kiáltotta ki. A védnök és tiszteletbeli elnökért kiküldött bizottság élén *Rhédei János* kir. tanfelügyelővel a teremben megjelenvén, tüntetó éljenzés hangzott fel, melynek csillapultával *Gál Imre* egyesületi titkár üdvözölte a kir. tanfelügyelőt, a felebarát szeretet lelkes apostolát s kérte a tiszteletbeli elnöki szék elfoglalására. *Rhédei* kir. tanfelügyelő ékes szóval intézet szavakat az összegyűlt udvarhelyi méhészekhez, meleg hangon mondott köszönetet a személye iránt megnyilatkozó bizalomért s szívélyes szavakkal tett ígéretet, hogy a székelység kulturális érdekeit mindenkor szeretettel fogja felkarolni és fejleszteni. Majd a kiküldött bizottság élén *Ugron Ákos* főispán jelent meg a gyűlésen. A felhangzó lelkes éljenzés után *Gál Imre* titkár tolmácsolta az egyesület óhaját, kifejezvén szeretetteljes ragaszkodásukat és hálás tiszteletüket az udvarhelyi méhészet

Képviselői beszámoló. Mint lapunkkal közlik az udvarhelyi járás képviselője, Dr. Kállay Tamás, folyó hó 20-ikán Oroszhegy és Zetelaka községekben beszámolót tart. Kállayt Nagy György képviselő fogja utjában kísérni.

Az almási unit. egyház állásfoglalása czímen mult számunkban leközölt levélre vonatkozólag felkértek az alábbi sorok közlésére: Tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapja f. évi 6 ik számában Kriza Sándor ur tollából „Unitárius vallásu testvéreink egyházi belső békéjének megóvása érdekében” megjelent ismertető közleményre vonatkozólag — ha már Kr. ur e tárgyat a nagy közönség elé hozta — meg kell jegyeznünk annyit, hogy azt a határozati javaslatot „a homoródalmási unitár. egyházközség közgyűlése” sem más gyűlése sem nem tárgyalta, sem határozattá nem emelte, sem jegyzőkönyvébe nem iktatta. Az egyházközönség — mikor szükség van arra — tudni fogja a módját annak, hogy többsége iránt érzett őszinte és tisztelteljes ragaszkodásának minő formában adjon kifejezést. Szíves üdvözlettel lévén a Homoródalmási unitár. egyházközönség elöljárósága nevében a T. Szerkesztő Urnak Homoródmás, 1910. febr. 8. Ajtay János s. k., lelkes, az egyh. főtanács tagja, Szabó László s. k., keblői gondnok, társeln. *Sebestyén* Ferencz s. k., egyh. pénztárnok, *Péterfy Áron* egyh. jegyző, énekvezér.

x. A sajtónak hivatása és kötelessége olvasó közönségének figyelmét minden oly jelenségre és vevőmánya, különösen az orvosi gyógytudomány terén irányítani, mely a szenvedő emberiség javát szolgálja. Eddig az epilepsziáról (nehézkór) az általános fel-fogás az volt, hogy gyógyíthatatlan betegség. A szegény beteg fűző-fához kapkodva, rendszerint holmi hangzatos de értéktelen készítményekkel hasztalanul próbálkoztak. Megbízható értesülésünk van arról, miszerint egy budapesti speciálista orvos tudományos alapon és bevált módszer szerint gyógyítja az epileptikus betegeket és e módszerrel kiváló gyógyeredményeket ért el. Ez orvos dr. Szabó B. Sándor (Budapest, V. Nagykorona-utca 18) ki érdeklődőknek keszszéggel nyújt felvilágosítást.

Ezer és ezer ember **szenved éveken át** már szokványossá vált székrekedésben, mert nem tudja a módját, hogyan kell ezt a kínzó baj leküzdeni. Az orvosszakértők mind egyet értenek abban, hogy a természetes hashajtók minden körülmények között a laboratóriumokban készülték fölé helyezendők. Az összes forgalomban lévő ásványvizek között a **Ferencz József**-források vize az, a mely egyenlő mértékben tartalmazza a legtöbb glaubersót és keserüsöt, tehát az oldó és elvezető sokat. Állandó természetalkotta összetétele Európa és Amerika legkiválóbb vegyszerei által már megállapított és így kétségtelen, hogy a Ferencz József-keserűviz rendszeres használata a legcélszerűbb eljárás az idült székrekedés tartós kigyógyítására. Ivóküráknál négy héten keresztül reggelentint éhgyomorral $\frac{1}{2}$ pohár valódi Ferencz József-vizet lehetőleg felmelegítve iszunk.

A kereszteri műkedvelő-társulat ma este Gabányi *Kapi-vár* című történelmi vígjátékot adja elő. Kezdeté fél 8 órakor. A jövedelmet a társulat díszlet és ruhatára gyarapítására fordítják.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság, mely tudvalevőleg sőzletével kapcsolatban a megyénkbeni sőbányáknál is nagyszabású tevékenységet folytat és *Parajdon* szervezett kirendeltséget a üzemtelepet tart fenn, február 5 én tartotta tizenkilencedik évi rendes közgyűlést *Herczeg Péter* báró elnöklésével; a jegyzőkönyvet *Szalai Béla* igazgató vezette. A közgyűlésen előterjesztett igazgatói jelentés mindenképp utal arra, hogy az általánosabbban kevésbé örvedetes közgazdasági helyzet dacára az elmúlt esztendő alakulására a társaság ügyeinek fejlődése szempontjából igen kedvező volt. A társaság áruüzleteinek előrehaladása mellett kiváléppen a banküzleti tevékenység méretei nyertek széles kiterjedést, amennyiben a társaság több nagyobb jelentőségű pénzügyi műveletet kezdeményezett a folyó banküzletének összes ágait is intenzíven fejlesztette; ennek következtében szükség-

essé vált a társaság **alaptőkéjének felemelése** 25 millió koronára, mely művelet teljes sikerrel befejezést nyert. — A banküzlet forgalma az összes ágazatokban lényegesen gyarapodást mutat. A **váltó-leszámítási üzlet** 156 millió koronányi forgalma jóval túlhaladja az előző évi ennek megfelelően a társaság **váltótárcaja** is 6 millió koronával megnövekedett. Hasonlóképpen fejlődött a **deviza, inkasszó- és értékpapir adásvételi üzlet**, valamint a **bőszei megvásárolás** forgalma. A Hazai Takarékpénztártól átvett a társaság **15.000 darab nyereségtőlvényt** s ezeket ügyfelei körében elhelyezte. A **betétek** az előző évi 18 millió koronáról 23 millió koronára emelkedtek. Eppig növekedett meg a **váltóüzleti forgalom** is, mely üzlettel ággal kapcsolatban az üzletfelek igényeinek könnyebb kielégíthetése céljából a társaság **két újabb bankfiókot** létesített a székesfőváros területén, továbbá **Újvárost** is. A társaság régebbi alapításai közül a **fümei, temesvári és pozsonyi** intézetek továbbmenően fejlődtek s magasabb osztályokot fizetnek; a **fümei vállalat** résztvett az **abbaziai Riviérs Bank** alapításában, a **pozsonyi bank** pedig **két** millió koronára emelte. A **faipar** körében fennálló érdekeltségek kedvező eredményeket értek el. Az **Egyesült Gipszgyárak Részvénytársaság** alaptőkéjét is fel-emeli. A **tornai uradalom** konszercziális értékesítésének hasznua a lefolyt év mérlegében van elszámolva, míg viszont a **Drávavölgyi H. É. Vasút** finanszírozásából eredő jövedelem az új üzletére maradt. Az elmúlt esztendőben a társaság nagyobb jelentőségű pénzügyi műveletei közül felemlíthetők: **Budapest székesfőváros 20-millió koronás folyó számla kölcsön** miveletének lebonyolítása, a **Fiume városnak** nyújtott **2 1/2 millió koronás kölcsönmivelet**, a **200 milliónyi 4 1/2 %-os m. kir. állami pénztárjegymivelet**, a **német-birodalmi kölcsön** és egyéb belföldi és külföldi hasonló természetű szindikátusok lebonyolításában való részvétél, **12 1/2 millió korona alaptőkéjű Pécs-Bátaszéki H. É. Vasút** finanszírozásának elvállalása, az eszéki **„Dráva” gyujtóárnyag Rt.**, a **„Segegyi Gyujtóárnyag Rt.** és a **Bélapátfalvai Portlandcement-gyárt Rt.** megalapítása, valamint a társaság bukaresti érdekeltségének **Román Kereskedelmi Rt.** czéggel **1 millió lei alaptőkével** való önállósítása. — Az év utolsó negyedében a társaság konzorciumot létesített a **Harcourt** Igénia grófnő **40.000 kat.** holdnyi kiterjedésű uradalmának értékesítésére s e nagy művelet lebonyolítására végett megalapította **5 millió alaptőkével** a **Földbirtok- és Telek-Bank Rt.**-ot, valamint **2 millió alaptőkével** a **Magyar Gyógyfürdő Rt.**-ot; a birtokok értékesítése igen kedvező kilátások között folyamatban van. — Az áruüzletek közül a **kivitel üzlet** alakulásában a Balkán-államokkal várható kereskedelmi szerződések biztató kilátást nyújtanak. — A társaság sőzletbeli szervezete: a **Magyar Királyi Sőzvédek Veszélygyönksége**, az elmúlt ében is továbbmenően fejlődést mutat, a mit elősegített az a körülmény, hogy a forgalom lebonyolítása ezidén zavartalanul mohetett végbé. A sőcladás mennyisége az előző évek színvonalát meghaladta s az ügyfelek igényei minden irányban tőkéletes kielégítést nyertek. Különösen kiemelendő az iparső használatának terjesztése tekintetében elért igen jelentékeny újabb előrehaladás, mely összefüggésben van a hazai ipar általános fejlődésével is. Az elmúlt esztendő nagyjelentőségű volt a magyar **sőkivitel** növekedése tekintetében, amennyiben e fontos kiviteli ág hatalmas lendületet nyert **Bulgária** felé, a hova az előző évinél kétszerte nagyobb mennyiségű magyar ső vitetvén ki ez az ottani fogyasztásban elsőrangú szerephez jutott. Hasonló térhódítást sikerült a társaságnak elérnie igen nehéz nemzetközi verseny közepette **Szerviában** is, a honnan a magyar ső tudvalevőleg két évtized előtt teljesen kiszorult: évek óta tartó erőszaktések eredményeképpen a szerb jövedékek igazgatóságával tiz év tartalmára szerződést kötött, mely évi 70-100.000 métermáza magyar ső kivitelt biztosítja. A kedvezőtlen termés dacára a **gépüzlet** forgalma igen kielégítő volt s különösen a **kivitel** szolgáltatott nagyobb eredményt. — A **délgyümölcs aukciók** forgalma reudben bonyolódik le; a **csesző-anyag-üzlet** állandó lendületet tanusit. — Végül a jelentés melegen emlékszik meg arról a súlyos veszteségről, mely a társaságot **Ósőke** Ferencz miniszteri tanácsos, igazgatósági tag elhunytával sújtotta. A jelentéssel kapcsolatos **adórészművelet** szerint a mérleg **2.499.820 K.** tiszta nyereséggel zárul. A közgyűlés az igazgatóság előterjesztéseit elfogadva határozatilag kimondta, hogy a tiszta nyereségből a tavaléhoz hasonló **osztalékul részvényenként 36 korona** fizetessék ki február 7-től kezdve. A **tartalék** 315.000 K. dotációval **10 millió koronára** emeltessék, a fennmaradó **253.621 K.** pedig az új üzletét számlájára vitessék át.

A közgyűlés a társaság igazgatóságának új tagjául megválasztotta a kereskedelemügyi miniszterium részéről jelölt **Stetina József** dr. miniszteri tanácsost, továbbá az intézetnek feunállása óta szolgálatában álló igazgatóját: **Szalai Bélát**, a ki a

társaság sőzletének szervezése érdekében a mi sőbányánkól is gyakran jár s itt széleskörű társadalmi összekötéseket szerzett.

A közgyűlés után megtartott igazgatósági ülés **Ország Róbert** aligazgatót **igazgatóvá** nevezte ki, **Pláner Nándor**, **Fehér Gyula** és **Faragó Ármán** főtisztviselőket pedig **czéggvezetői jogosultsággal** ruházta fel.

Szerkesztői üzenetek.

D. P. L. A S—a. Szívesen várjuk tudósításait.
F. Sz. L. B—t. Kedves és értékes tárczái, olvasóink nagy örömeire szolgálunk.
T. H. A „lista” közlést ez alkalommal elhagyjuk, de fentartjuk jogunkat, hogy amidőn az alkalmas időt elérkezettnek látjuk, közrebocsássuk.
K. O. Nem

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Tűz és jégbiztosítások felvételével
foglalkozni óhajtó egyének

felvételnek
havi átalány és magas jutalékkal.
Ajánlkozók jelentkezzenek naponta délelőtt 10—12 óra között **Báró SEBESI SÁNDOR**-nál **Bethlen-u.**

Nem kell senkinek Budapestről
butort hozatnia,

mert
Székely és Réti

✦ **butorgyárosoknál** ✦
Marosvár helyen
■ **teljes tömörfa** ■

hálószoba berendezés

mely áll: 2 szekrény, 2 ágy,
2 éjjeli szekrény máványza, 1 mosdó márv. és tükörrel összesen

360 korona.

Ugyanez három részű toilettel
400 korona.

Óriási fuvarmegtakarítás

.....
mert teljes lakberendezéseket
Erdély bármely állomására külön megegyezés alapján **bermentve szállítunk.**

Vidékre meghívásra személyesen mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket, és kívánságra részletes költségvétéssel és rajzokkal szolgálunk.

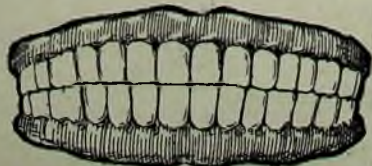
Motorok **Gazdák!** **Gőzgépek!**

Ha elsőrendű gépt akarnak venni, kérjének árjegyzéket az Európaszerte hírneves **magánjáró és vontatható benzinkomobilok, magánjáró és vontatható gőzkomobilokról.**
Teljes cséplőkészletek.

Benzinmotoros kötőrő, faaprító gépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.
Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek.
Kellner és Schanzer
Budapest, V., Aulich-utca 2. sz.
Sürgőnyozim: „Világosság” Budapest.

Reményi
Frigyes

fogászati műterme
Székelyudvarhely, Kossuth-u. 56.

Pannajoth-féle ház
Fogad: délelőtt 8—12 óráig és délután 2—5 óráig.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLANDCEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR cégénél

T. cz. Van szerencsém a nagyrédemű közönség b. tudására adni, miszerint márczius hó elsejével

férfi szabó-üzletemet

Kossuth-utca 9. szám alá Tamás Balázs fűszerkeresek mellé helyezem át.

Hogy a t. közönség igényeinek megfelelően, állandó nagy raktárt tartok hazai és külföldi szövetekben,

tavaszi és nyári mintákat

duo választékban. Elvállalok minden eszakmáb- vágó munkát, u. m.: Férfi és gyermekruhák készítését a legszebb kivitelben a legolcsóbb árak mellett. Kérem a helybeli és vidéki közönség becses pártfogását — tisztelettel

MARKÓ ISTVÁN

..... úri szabó. .... Kossuth-u. 9. szám.

TÖRLEY PEZSGŐ

Sz. 39—1910. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az oklándi királyi járásbírósnak 1909. évi Sp. II 152/2. számú végzése következtében Dr. Papp Ferencz ügyvéd által képviselt abásfalvi unitárius egyház javára 115 K. s jár. erejéig 1910. évi jan. hó 8-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 740 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 2 lóhám, szekér és széna nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1910-ik évi V. 11/2. számú végzése folytán 115 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi jun. hó 24. napjától járó 5% kamatai 1/3% váltódíjjal és eddig összesen 69 K 76 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Abásfalván, alperesnél leendő megtartására 1910-ik évi április hó 16-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az ériutott ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legelőbbit ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfogadják.

Amennyiben az előírt végrehajtandó ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oklánd, 1910. évi február hó 1-én.

Pollák Ignác, kir. bir. végrh.

CZELL FRIGYES és FIAI

bortermelők és bornagykereskedők

Medgyes.

Segjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban.

— Hordókbán és palackokban. —

Kitűnő saját termésű vörös borok.

Sz. 5—910.

Meghívó

a helybeli közbirtokosság f. évi márczius 20-án d. u. 2 órakor a városi tanácsbáznál tartandó rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzői jelentés.
3. Pénztárnoki számadás 1909. évről.
4. Költségelőirányzat 1910. évre.
5. Szabályszerű időben beadott indítványok.

Székyudvarhely, 1910. február 11.

Hlatky Miklós,
birt. elnök.

Daróczi János,
birt. jegyző.

Fiedler János

székelykereszturi lenkikészítő gyára közhírré teszi, hogy **átvesz** bármily mennyiségű kinyírt vagy lekaszált **LEN-t** a legmagasabb árban. Továbbá lenvetés céljaira valódi „**Drosz perunai lenmagot**” tonnánként, amely circa 85 Ko. tartalmaz 20 korona készpénzfizetési árban a budapesti állomástól szállíthat. Minthogy ezen vetőmagból a rendelkezésre álló mennyiség már nem nagy, érdekeltek kéretnek megrendeléseiknek mielőbbi megtételére.

A gyárvezetőség.

Árpád-u. 18. sz. a. ház eladó.

mely áll 4 szoba, konyha, kamara, 3 pincéből, s külön udvaron kerttel, fűlegóriával. Értekezhetni: Dr. Nagy Samu ügyvő és Barabás András árvaszéki elnök iraknál.

Helmreich Lipót

súly és mérlegjavító
Erzsébetváros (Erdély)
Elvállal súly és mérlegjavítást pontosan.

Vedjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak biz. nyílt házi szer, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult köszvényrél, oszónál és meghűléseknél. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 140 és K 2.— és újszólván minden gyógyszer-tárban kapható. — Főraktár: Török Lózeaf gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerlára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Sz. 933—1910. kig.

Pályázati hirdetmény.

Székyudvarhely város iktató és kiadó hivatalában egy az iktató és egy a levéltári és kiadói teendők elvégzésében jártas egyént 3—3 korona napidíj mellett azonnal felveszek.

Kik ezen állást elnyerni óhajtják, előttem személyesen jelentkezzenek.

Székyudvarhely város tan. 1910. évi február hó 10-én.

Gotthard, polgármester.

forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I-rendű fajtiszta anyagra

Güymölcs facsemeték

Sétányfák, Diszcserejek, Tülevelűek, Kerítésnövények

Szőlőoltványok.

(I. sima áru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oltató díszárjegyzék ingyen

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

- Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
- Borszéki Fokut, köszvény ellen
- Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
- Bodoki Matild, alkáliu savanyviz
- Baross, vesekaj ellen

- Borhegyi, bugyhajtó
- Bahóti, idült víz
- Előpatoki, sárgaság ellen
- Felsőlőrkei Mária, légcsőhurut ellen
- Hargitfalvi, idült ital

- Horgász, étvágygerjesztő
- Kászonlókut (Saluteria) jó és litheum tartalma
- Répató, égvényes ásványviz
- Széky-Selters, idült gyomorhajok ellen
- Sztojka, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a természetes ásványviz gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!